

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

безперервного професійного навчання аудиторів

напрямок: *фінансовий та управлінський аналіз*

тема: «Застосування аналітичних процедур за
етапами аудиту та їх документування»

Укладач:

Гнилицька Лариса Володимирівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана, сертифікований бухгалтер-практик САР.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ПЛАН ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	6
ЗМІСТ ТЕМ ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	6
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	8
ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	8
ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	9
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	10

ВСТУП

У сучасних економічних умовах діяльність кожного господарюючого суб'єкта є предметом уваги великого кола учасників ринкових відносин, зацікавлених у результатах його функціонування. На підставі доступної інформації стейкхолдери намагаються впевнитися не лише в безперервності діяльності вітчизняних підприємств, але й оцінити їх ефективність, виявити резерви підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності з метою визначення подальших перспектив щодо інтеграції у світову економічну систему.

Центральне місце у формуванні думки стейкхолдерів відводиться аудиторському судженню. Аудитор в даному випадку повинен не тільки висловити думку про достовірність фінансової звітності, а й визначити достатність коштів організації для погашення зобов'язань і формування ресурсів для подальшого розвитку.

Для посилення аргументації аудиторських доказів та з метою формування обґрунтованого аудиторського висновку про фінансово-господарську діяльність підприємства міжнародними стандартами аудиту рекомендовано використовувати у діяльності аудиторів аналітичні процедури, що спрямовані на оцінку показників фінансової звітності на основі аналізу фінансової та нефінансової інформації. За цих умов:

- розширюються цілі та завдання аудитора в контексті використання аналітичних процедур, з одного боку, для оформлення загального аудиторського висновку про фінансово-господарський стан підприємства, а з іншого - для встановлення істотності ризику використання недостовірної звітної інформації;
- актуалізуються питання формування комплексу аналітичних процедур та робочих документів аудитора, спрямованих на: 1) порівнянність інформації з попередніми періодами; 2) порівнянність інформації з очікуваними

результатами; 3) порівнянність інформації в розрізі галузевих та регіональних даних;

– посилюється необхідність в удосконаленні компетентностей аудитора при встановленні ознак надійності даних для застосування аналітичних процедур, зокрема застосування професійного судження при відборі альтернативних джерел походження інформації та виявленні ознак маніпулювання фінансовими даними у звітності підприємства.

Практичне значення освітнього заходу для аудиторів полягає у систематизації практики застосування аналітичних процедур та робочих документів, що можуть використовуватися на підготовчому, дослідному та заключному етапах аудиту фінансової звітності, що, своєю чергою, сприятиме розширенню спектра їх професійних компетентностей та посиленню якості наданих аудиторських послуг.

Предметом освітньої програми є сукупність методичних та організаційних засад використання аналітичних процедур при оцінюванні складових фінансово-економічного стану підприємства, ідентифікації впливу підприємницьких ризиків на безперервність діяльності підприємства та обґрунтуванні політики щодо розподілу та використання корпоративних ресурсів.

Мета освітнього заходу полягає у підвищенні професійного рівня сертифікованих аудиторів України, систематизації та поглибленні теоретичних засад та практичних навичок використання аналітичних процедур для цілей виконання завдань з аудиту фінансової звітності та аудиту ефективності.

Відповідно до поставленої мети передбачено виконання таких **завдань освітнього заходу**:

– опанування методиками експертного оцінювання середовища функціонування підприємства;

– набуття практичних навичок щодо ідентифікації інформаційного ризику викривлення наданої звітної інформації;

– надання практичних рекомендації щодо здійснення бліц-діагностики фінансового стану підприємства з метою виявлення ризиків зниження фінансово-економічних показників діяльності підприємства в майбутньому;

– узагальнення методичного інструментарію оцінювання платоспроможності та фінансової стійкості підприємства з позицій внутрішніх та зовнішніх користувачів;

– набуття вмінь щодо формування політики фінансування поточної діяльності (вплив на розмір чистого оборотного капіталу, тривалість операційного циклу, встановлення відповідності між дебіторською та кредиторською заборгованістю);

– оволодіння «золотими правилами» формування залежностей між доходами та витратами підприємства для динамічного зростання прибутку;

– уміння оцінювати ефективність діяльності підприємства на основі фінансової та нефінансової інформації;

– узагальнення практичного досвіду щодо прогнозування фінансової неспроможності підприємства та виявленні «фіктивних банкрутів»;

– набуття практичних навичок оцінювання внутрішніх механізмів фінансової стійкості підприємства.

Загальна тривалість програми – 12 (дванадцять) годин, в тому числі 4 (чотири) години лекцій та 8 (вісім) годин практичних занять, яка розрахована на 2 календарних дні.

Обсяг Програми складається з 4 (чотирьох) тем:

Тема 1. Сутність та види аналітичних процедур, що використовуються в діяльності аудитора.

Тема 2. Аналітичні процедури, що використовують на підготовчому етапі проведення аудиту.

Тема 3. Аналітичні процедури дослідного етапу (аудиту по суті).

Тема 4. Аналітичні процедури заключного етапу аудиту.

1. ПЛАН ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Програма освітнього заходу розрахована на 12 (дванадцять) годин.

Тривалість освітнього заходу – 12 годин, яка розрахована на 2 календарні дні.

Обсяг програми – 12 годин, в тому числі 4 години лекцій та 8 годин практичних занять:

(години)

№ теми	Назва теми	Обсяг	Лекції	Практичні заняття
1-й день				
1.	Сутність та види аналітичних процедур, що використовуються в діяльності аудитора.	1	1	-
2	Аналітичні процедури, що використовують на підготовчому етапі проведення аудиту.	3	1	2
3.	Аналітичні процедури дослідного етапу (аудиту по суті) (частина 1)	2	1	1
2-й день				
3.	Аналітичні процедури дослідного етапу (аудиту по суті) (частина 2)	2	-	2
4.	Аналітичні процедури заключного етапу аудиту	4	1	3
Всього тривалість заходу		12	4	8

2. ЗМІСТ ТЕМ ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Тема 1. Сутність та види аналітичних процедур, що використовуються в діяльності аудитора.

Сутність аналітичної процедури. Нормативне регулювання застосування аналітичних процедур в діяльності аудитора. Мета застосування аналітичних процедур на кожному з етапів аудиту. Види аналітичних процедур за етапами аудиту. Методичний інструментарій аналізу та інформаційні джерела для

здійснення аналітичних процедур за етапами аудиту. Інтеграція фінансової та нефінансової інформації з метою комплексної аналітичної оцінки фінансово-економічного стану підприємства в цілому та його структурних підрозділів.

Тема 2. Аналітичні процедури, що використовують на підготовчому етапі проведення аудиту

Аналітичні процедури спрямовані на ознайомлення з бізнесом клієнта через вивчення характеру діяльності та середовища його функціонування. Характеристика PEST-аналізу, SPASE-аналізу та SWOT-аналізу як основних методик експертного оцінювання ключових факторів зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування суб'єкта господарювання. Надання практичних рекомендацій до практичного застосування SWOT-аналізу при визначенні конкурентних переваг та ризиків пов'язаних з діяльністю клієнта.

Тема 3. Аналітичні процедури дослідного етапу аудиту (аудиту по суті)

Аналітичні процедури спрямовані на встановлення причинно-наслідкових зв'язків між фінансовою та не фінансовою інформацією про діяльність клієнта та виявлення невідповідностей основних залежностей в системі його економічних показників.

Структурно-динамічний аналіз показників звітності підприємства для ідентифікації підприємницьких ризиків. Встановлення причин та майбутніх наслідків прояву ризиків для внутрішніх та зовнішніх інвесторів. Виявлення причин порушення фінансової рівноваги як основи безперервності діяльності підприємства. Формування рекомендацій щодо покращення показників діяльності підприємств, які функціонують в умовах нестабільності та кризи.

Тестування звітних показників на предмет їх недостовірності з використанням карти Беніша.

Тема 4. Аналітичні процедури заключного етапу аудиту

Аналітичні процедури спрямовані на посилення аргументованості висновків про безперервність діяльності клієнта у осяжній перспективі. Структурно-динамічний аналіз доходів та витрат підприємства. Аналіз рентабельності на основі показника прибутку. Аналіз беззбитковості. Аналіз

ефективності на основі збалансованої карти економічних показників. Фінансові та нефінансові показники оцінювання ефективності бізнесу. Приклади моделей збалансованих економічних показників. Вплив зовнішніх факторів та поведінкових аспектів на досягнення ключових показників оцінювання ефективності бізнесу. Аналітичні моделі оцінювання ефективності діяльності підрозділів (центрів відповідальності).

Аналітичні процедури для усвідомлення тенденції безперервності діяльності підприємства. Коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості. Оцінка імовірності банкрутства. Характеристика сучасних форм та проявів банкрутства (технічного, фіктивного, навмисного). Аналіз існуючих методик прогнозування банкрутства та рекомендації стосовно їх ефективності. Моделювання станів фінансової неспроможності підприємства. Обґрунтування індикаторів оцінювання станів фінансової неспроможності. Алгоритм виявлення фіктивних банкрутів.

3. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Методичне забезпечення Програми освітнього заходу включає:

- навчально-методичний посібник, який містить: опорний конспект лекцій за темами освітнього заходу та набір практичних ситуацій;
- презентаційний матеріал.

4. ФОРМИ ТА МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Дана Програма буде проводитись:

- в очної формі в навчальній аудиторії або

- в дистанційній формі в онлайн-режимі з застосуванням платформи ZOOM.

Форма проведення освітнього заходу залежить від узгодженої політики й рішень Президента, Уряду та Верховної Ради щодо проведення необхідних соціально-економічних заходів пов'язаних з військовим станом.

Місце проведення освітнього заходу:

- при очній формі в навчальній аудиторії – м. Запоріжжя, м. Києва, інших регіони України з урахуванням заявок поданих аудиторомі щодо обраної теми освітнього заходу.

- в дистанційній формі – м. Запоріжжя, м. Київ через застосуванням платформи ZOOM.

5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

За наслідками участі в освітньому заході аудитори мають опановувати наступні **навики та вміння**:

- використовувати методики експертного оцінювання середовища функціонування підприємства;

- ідентифікувати інформаційний ризик викривлення наданої звітної інформації;

- здійснювати бліц-діагностику фінансового стану підприємства з метою виявлення ризиків зниження фінансово-економічних показників його діяльності в майбутньому;

- застосовувати методичний інструментарій оцінювання платоспроможності та фінансової стійкості підприємства з позицій внутрішніх та зовнішніх користувачів;

- формувати аудиторську думку щодо політики фінансування поточної діяльності (вплив на розмір чистого оборотного капіталу, тривалість

операційного циклу, встановлення відповідності між дебіторською та кредиторською заборгованістю);

– використовувати «золоті правилами» формування залежностей між доходами та витратами підприємства для оцінювання ефективності діяльності підприємства;

– узагальнювати практичний досвід щодо прогнозування фінансової неспроможності підприємства та виявляти «фіктивних банкрутів»;

– оцінювати ефективність діяльності підприємства на основі фінансової та нефінансової інформації;

– застосовувати інструментарій оцінки внутрішніх механізмів фінансової стійкості підприємства.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258 – VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р., № 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

3. Міжнародний стандарт аудиту 520 "Аналітичні процедури". URL: https://stud.com.ua/67142/audit_ta_buhoblik/mizhnarodniy_standart_auditu_an_alitichni_protседuri

4. Міжнародний стандарт аудиту 570 "Допущення про безперервність діяльності". URL: https://stud.com.ua/67146/audit_ta_buhoblik/mizhnarodniy_standart_auditu_dopuschennya_bezperervnist_diyalnosti

5. Міжнародний стандарт аудиту 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища». URL: <https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2020/07/IAASB-ISA-315-first-time-implementation-guidance-ukr.pdf>

6. Барановська Т. В. Сутність аналітичних процедур в аудиті через призму економічного аналізу. *Вісник ЖДТУ*. 2010. № 4(54). С. 11-16.

7. Ванина Н. Анализ финансового состояния предприятия. Харьков: Центр «Консульт», 2009. 143 с.

8. Гнилицька Л.В. Security priorities in assessing the effectiveness of domestic enterprises. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. Київ: ТОВ «Фінтехальянс», 2021. № 2 (37). С. 374–385. DOI: 10.18371/fcaptr.v2i37.230312.

9. Гнилицька Л.В. Analytical procedures of the audit of integrated reporting of corporate enterprises. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. Київ: ТОВ «Фінтехальянс», 2023. № 3(50). С. 87-101. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.3.50.2023.4045>.

10. Калабухова С.В. Уніфікація аналітичних процедур в умовах стандартизації бухгалтерського обліку та аудиту: монографія. Київ: КНЕУ, 2019. 431 с.

11. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Затв. наказом Міністерства економіки України від 19 січня 2006 р. №14 зі змінами та доповненнями) URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06](https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06)